

Toetsingskader Bestuur en Toezicht

Algemeen:

Het dagelijks bestuur (DB) en het algemeen bestuur (AB) van het samenwerkingsverband zijn voornemens om het bestuursmodel van het samenwerkingsverband te wijzigen van een AB/DB-model naar een model met een directeur-bestuurder en de aangesloten schoolbesturen als toezichthouder in het toezichthoudend orgaan.

De taken van Bestuur en Toezicht in het samenwerkingsverband vragen in dit licht om een concretere uitwerking.

Hieronder volgt een opzet die, conform de aangepaste statuten van het samenwerkingsverband, onderscheid maakt tussen de respectievelijke verantwoordelijkheden van de directeur-bestuurder en de Raad van Toezicht (RvT). Dit is in overeenstemming met de uitgangspunten van 'good governance' voor samenwerkingsverbanden primair onderwijs (PO).

Het intern toezicht is gericht op de beoordeling van de kwaliteit van het handelen van de directeur-bestuurder, opdat hij zijn maatschappelijke taak adequaat vervult. Intern toezicht is te beschouwen als een monitor op de doelrealisatie van het samenwerkingsverband door de directeur-bestuurder. De toezichthouder, de RvT, beschikt daarbij over formele, statutair vastgelegde bevoegdheden die hem de mogelijkheden verschaffen om de directeur-bestuurder te volgen en, indien nodig, daadwerkelijk en met kracht in te grijpen. Deze zijn:

- het houden van toezicht;
- het uitoefenen van statutaire bevoegdheden, waaronder de goedkeuringsbevoegdheid en de bevoegdheid om de interne reglementering vast te stellen;
- de advies- en klankbordfunctie ten behoeve van de directeur-bestuurder.

Intern toezicht als het toezicht houden op en beoordeling van de kwaliteit van de directeur-bestuurder zal steeds gericht zijn op de volgende verantwoordelijkheden van de directeur-bestuurder:

- de vraag of er sprake is van een langetermijnvisie (strategisch beleid) en langetermijnplanning en of de directeur-bestuurder dat ook weet te vertalen in concreet beleid (omgaan met beleidsprioriteiten) en de beoogde resultaten;
- de vraag of de directeur-bestuurder een gezonde organisatie neerzet en in stand houdt (continuïteit bedrijfsvoering);
- de vraag of de directeur-bestuurder oog heeft voor de belangrijkste belanghebbenden (stakeholders), bijvoorbeeld ouders van de leerlingen, en voor de belangen van anderen, zoals de gemeente, de rijksoverheid, de medewerkers, de maatschappelijke omgeving;
- de vraag of de organisatie wettelijke (bekostigings)regels en algemene beginselen van behoorlijk bestuur naleeft;

- de vraag of de directeur-bestuurder zich professionaliseert, gericht op het uitdiepen en verbeteren van het beroep en op het verbeteren van de kwaliteit van de werkzaamheden.

De RvT moet toezicht realiseren door prioriteit te geven aan visieontwikkeling, boven bemoeienis met de organisatie van het samenwerkingsverband. Dat is belegd bij de directeur-bestuurder. Er wordt gehandeld vanuit een externe gerichtheid. Binnen de RvT is een uitwisseling van meningen mogelijk, maar is tevens gerichtheid op gemeenschappelijke conclusies. Er wordt voor gewaakt dat individueel optreden niet in de plaats komt van de verplichtingen en verantwoordelijkheden van het samenwerkingsverband als geheel.

De twee taken van verantwoordelijk toezicht houden en advies geven zijn niet altijd gemakkelijk te combineren. Dat stelt hoge eisen aan de roldiscipline. De toezichttaak vraagt een bepaalde mate van afstand ten opzichte van de directeur-bestuurder. Behoudens de 'majeure' goedkeuringsbevoegdheden mag de RvT zich niet mengen in beslissingen van de directeur-bestuurder. De RvT kan wel toetsen of de juiste belanghebbenden betrokken zijn bij de totstandkoming van beleid en daaruit volgende beslissingen. Daarentegen vraagt de adviestaak om inlevingsvermogen in de verantwoordelijkheid van de toezichttaak en wordt de eigen mening van dezen juist ingezet om de directeur-bestuurder te inspireren en te adviseren en dus (in meer of mindere mate) in een bepaalde richting te zetten.

De directeur-bestuurder:

De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor de uitvoering van het door de RvT goedgekeurde strategisch beleid. Hij voert de daaruit voortvloeiende taken uit op basis van het Ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband, de daaraan verbonden Jaarbegroting en eventuele andere goedgekeurde beleidsdocumenten. De directeur-bestuurder geeft de RvT volledig inzicht in de ondernomen activiteiten, de doelen en de resultaten daarvan. Dit gebeurt in de vorm van een kwartaalrapportage, die per kwartaal door de directeur-bestuurder ten behoeve van de toezichthoudende taak van de RvT wordt opgesteld.

De RvT toetst het functioneren van de directeur-bestuurder op vier domeinen (zie bijlage), namelijk:

- functioneren van de directeur-bestuurder;
- opdracht en resultaten;
- strategische en operationele risico's;
- financieel beheer.

Behalve verantwoordelijk voor de uitvoering van het goedgekeurde beleid is de directeur-bestuurder ook verantwoordelijk voor de invulling van essentiële randvoorwaarden om als samenwerkingsverband goed te kunnen opereren.

Voldoende vertrouwen en goede samenwerking tussen de besturen en de aangesloten scholen is daar één van. Daarnaast wordt de directeur-bestuurder geacht het samenwerkingsverband efficiënt te laten functioneren. De kwaliteit van de sturing op samenwerking en het realiseren van optimale efficiency zijn eveneens onderwerp van toezicht door de RvT.

De Raad van Toezicht:

De RvT komt – wel of niet gezamenlijk met de directeur-bestuurder – minimaal driemaal per jaar bijeen om zijn verantwoordelijkheid als toezichthouder uit te oefenen. Daarbij is de RvT erop gericht toe te zien op de realisatie van de, in het Ondersteuningsplan vermelde, doelstellingen, de kwaliteit van de samenwerking en de efficiency. Een belangrijk instrument daarbij is de kwartaalrapportage, waarin activiteiten, voortgang en ontwikkelingen per doelstelling door de directeur-bestuurder worden aangegeven. Door per kwartaal per gewone meerderheid in te stemmen met de kwartaalrapportage stemt de RvT in met de uitvoering van het beleid in het desbetreffende kwartaal.

Vergaderingen van de RvT worden geleid door een externe onafhankelijk voorzitter in de functie van technisch voorzitter (hij wordt geacht zo onafhankelijk mogelijk de vergaderingen te leiden).

Goedkeuring van de RvT is noodzakelijk (statutair bepaald) voor:

- a) vaststelling en wijziging van de strategische doelstellingen van de stichting (missie en visie);
- b) vaststelling en wijziging van het ondersteuningsplan en de (meerjaren)begroting van het samenwerkingsverband;
- c) vaststelling van het jaarverslag van de stichting;
- d) vaststelling en wijziging van het managementstatuut/ bestuursreglement;
- e) het aangaan of wijzigen van aansluitingsovereenkomsten met bevoegde gezagsorganen;
- f) aanvraag van faillissement van de stichting en van surséance van betaling;
- g) wijziging statuten tot fusie of splitsing van de stichting en ontbinding van de stichting, waaronder begrepen bestemming van een eventueel batig saldo.

De Raad van Toezicht evalueert, conform de Code goed onderwijsbestuur, eenmaal per jaar de eigen werkwijze.

Afkeuring van de uitvoering van beleid:

Het niet-instemmen met de kwartaalrapportage door de RvT impliceert afkeuring van het uitgevoerde beleid door de directeur-bestuurder. Dit leidt binnen zes weken tot een extra vergadering van de RvT. Tijdens deze vergadering wordt besloten over de consequenties van een en ander.

Den Helder, vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 16 oktober 2019